

UTSKÄRSDELEGATIONEN

Till: Kommunikationsministeriet

Ärende: LVM/2009/03/2016 Utlåtande gällande kommunikationsministeriets förslag till avgifter på förbindelsebåtar

Datum: 14.12.2016

BAKGRUND

Kommunikationsministeriet förbereder tillsammans med Trafikverket, Trafi och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland ett försök i Skärgårdshavet och Finska viken för att utveckla transporttjänsterna i skärgården. Försöket är ett led i regeringens spetsprojekt, inom vilket man vill bygga en tillväxtmiljö för digital affärsverksamhet. Ministeriet anger att syftet med försöket är att ta fram sådana transporttjänster i skärgården som säkerställer att den bofasta befolkningen, företag, deltidsboende och turister har tillgång till de resor och transporter som de behöver.

Ministeriet har nu bett om utlåtande av utskärsdelegationen gällande två utkast till förordningar, som stipulerar om avgifter för förbindelsefartygen. Enligt förordningarna skulle alla passagerare betala en skälig avgift för sina resor. Avgifterna skulle träda i kraft den 1.4.2017 och försöket skulle fortgå till slutet av år 2018. Enligt ministeriet är avgifterna en nödvändighet för att det ska vara möjligt att driva trafik på marknadsmässiga villkor och för att nya typer av företagsamhet ska kunna utvecklas i skärgårdsområdena.

Ministeriet meddelar att skärgårdens förbindelsefartygstrafik kostar 17,5 miljoner euro årligen. Avgifterna väntas enligt ministeriet minska statens kostnader med 4 miljoner euro. Ungefär 500 fasta skärgårdsboende använder sig av trafiken som i dags dato är gratis för alla.

Lagen om främjande av skärgårdens utveckling 2§ definierar:

Med åtgärder av stat och kommun bör man sträva efter att bevara den fasta bosättningen i skärgården genom att för befolkningen skapa tillräckliga möjligheter till utkomst, samfärdsel och basservice samt efter att skydda skärgårdens landskapsbild och natur för miljöskador.

Utgående ifrån detta är avgiftsfri förbindelsebåtstrafik ett led i att bevara den fasta bosättningen i skärgården, skapa förutsättningar för näringsutövande och tillräcklig basservice. Införande av avgifter på förbindelsebåtarna skulle märkbart försämra möjligheterna för skärgårdsbefolkningen och deltidsboende.

I 4§ stadgas

För främjande av skärgårdens näringsliv bör vid inriktning av stödåtgärder, som vidtages i enlighet med annan lagstiftning, skärgårdens särförhållanden anses såsom en omständighet som ökar behovet av stöd.

Man påvisar med andra ord behovet för stödåtgärder på grund av skärgårdens särförhållanden, inte införandet av sanslösa användaravgifter som skjuter ner möjligheterna till näringsliv. Dessutom vidareutvecklas i 5 § att

[s]taten bör försöka sörja för att skärgårdens bofasta befolkning till sitt förfogande har en med hänsyn till boendeförhållandena, utkomstbetingelserna och skötseln av nödvändiga angelägenheter erforderlig trafik- och transportservice, som är så smidig som möjligt samt avgiftsfri eller prismässigt skälig.

Kommunikationsministeriets utkast till förordningar är inte förenhetliga med dessa lagparagrafer.

För Åbolands del berör försöket förbindelsetrafiken till 75 hamnar. Längs rutterna finns i dags dato 326 fast bosatta personer varav 41 är i skolåldern. Enbart i Kimitoöns kommun verkar 26 företag verkar längs rutten, i Pargas stad mycket fler. Dessutom finns längs rutten en stor mängd deltidsboende och personer som i detta nu inte har tillgång till förbindelsefartygen på sina öar.

STÄLLNINGSTAGANDE

Åbolands utskär delegation motsätter sig kraftigt innehållet i stadsrådets förordning. Förbindelsefartygen är en grundförutsättning för att bo och verka i skärgården, en livsnerv som inte får klippas av.

För invånaren är förbindelsefartygen vägen över vattnet till arbetet, skolan, butiken och vännerna. Att avgiftsbelägga denna väg skapar en ojämlikhet mellan skärgården och övriga Finland, då man ingen annanstans i Finland har infört vägavgifter som skulle begränsa möjligheten att nå grundläggande basservice och arbetsplatser eller begränsa möjligheten att sköta frakttjänster. Ett förverkligande av avgifterna för den fast bosatta skärgårdsbon och för näringslivet i skärgården skulle stå i skarp kontrast till lagen om främjande av skärgårdens utveckling 2 §, 4 § och 5 §, och skulle betyda betydande kostnader i tillägg till redan existerande kostnader för bil och allmänna kommunikationsmedel. Avgifterna skulle begränsa förutsättningarna att bo i skärgården, och redan under provperioden leda till minskat antal bofasta människor.

Det är orimligt att påstå att försöket skulle stimulera möjligheten till näringar i skärgården, då staten enligt enkla uträkningar redan under försöksperioden skulle eliminera verksamhetsförutsättningarna för en stor del av de för området viktiga företag som finns längs förbindelsefartygsrutterna. De föreslagna avgifterna gör att vi går från det system i Norden som bäst stöder skärgårdens utveckling i transportfrågor, till ett system som har de högsta avgifterna

UTSKÄRSDELEGATIONEN ÄR GEMENSAM FÖR KIMITOÖNS KOMMUN OCH PARGAS STAD
ADRESS:

KIMITOÖNS KOMMUN
Utvecklingsavdelningen / Benjamin Donner
Vretavägen 19
FIN-25700 Kimito
Tfn/Puh. (040) 662 38 33

och eliminerar förutsättningarna för utveckling. Medan persontrafik utan fordon i Stockholms skärgårdstrafik betyder en maximal årssumma på 50€ och biltransport på Åland betyder en maximal årsavgift på 158€, är motsvarande avgifter i ministeriets förslag 3200€ för persontrafik (trafik under 10 sjömil) och 12.800€ för fordon. Exempel på tilläggskostnader som en fyra persons familj på Vänö räknat ut att de skulle debiteras är dryga 16.000€ och för en mjölkproducent på Heisala dryga 40.000€. För en normal fastboende betyder de föreslagna kostnaderna flera tusen euro per år och för en deltidboende kan en tur- och returresa betyda tilläggskostnader på ca 150€.

Avgifterna kan på inget sätt ses som skäliga, och skulle både eliminera livsförutsättningar för boende och verksamhetsförutsättningarna för många företagare i området. Dessutom skulle områdets attraktivitet för fritidsboende radikalt förminska, vilket också det i sin tur betyder sämre underlag för bedrivandet av service och företagande.

Det skärgårdstillägg som kommunerna får genom statsandelarna täcker redan nu inte kostnaderna för upprätthållandet av service och infrastruktur i skärgården och hänvisandet till att kommunerna med dessa pengar kan stöda de bofastas resor är absurt.

Idén att bastrafiken till de bofasta i skärgården kunde skötas på marknadsmässiga villkor visar på en dålig förståelse av skärgårdsförhållandena. Dessa ruttor behöver fungera året om i ofta svåra förhållanden med få resenärer, och kan under dessa omständigheter göras lönsamma under högst en mycket liten del av året.

Skärgårdens förbindelsetrafik behöver utvecklas tillsammans med de bofasta skärgårdsborna, producenter av färdtjänster och övrigt näringsliv, men det föreslagna försöket skulle inte tjäna någon av de berörda grupperna och skulle för många eliminera möjligheten att leva i skärgården, för andra innebära mycket negativa konsekvenser för bibehållandet och utvecklandet av livsförutsättningarna i skärgården.

Utskärsdelegationen yrkar på att en arbetsgrupp bestående av statliga och lokala tjänstemän, politiker, skärgårdsbor och skärgårdsföretagare från olika delar av vår skärgård, tillsätts. Gruppen får i uppgift att från grunden se på hur man kan rationalisera förbindelsebåtstrafiken och anbudsförfarande utgående från lokal sakkunskap för att utveckla möjligheterna att bo och leva i skärgården i stället för att eliminera dessa.

Åbolands utskärsdelegation

Jan-Erik Karlsson
ordförande

UTSKÄRSDELEGATIONEN ÄR GEMENSAM FÖR KIMITOÖNS KOMMUN OCH PARGAS STAD
ADRESS:

KIMITOÖNS KOMMUN
Utvecklingsavdelningen / Benjamin Donner
Vretavägen 19
FIN-25700 Kimito
Tfn/Puh. (040) 662 38 33